

ВИСНОВКИ
експертної комісії про підсумки первинної акредитаційної експертизи
освітньо-професійної програми «Середня освіта (Біологія)»
зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія)
за другим (магістерським) рівнем
у Херсонському державному університеті

Відповідно до підпункту 20 пункту 2 розділу XV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про вищу освіту» та пункту та пункту 4 Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» з метою проведення первинної акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми «Середня освіта (Біологія)» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, а також на виконання наказу МОН від 28 листопада 2018 р. № 2112-л «Про проведення акредитаційної експертизи» експертна комісія у складі:

Рудишин Сергій Дмитрович	- завідувач кафедри теорії і методики викладання природничих дисциплін Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук, професор, голова комісії
Степанюк Алла Василівна	- професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, доктор педагогічних наук, професор

у період з 5 по 7 грудня 2018 року включно на місці розглянула матеріали акредитаційної справи, перевірила та встановила відповідність поданої інформації щодо можливості акредитації спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) за другим (магістерським) рівнем у Херсонському державному університеті.

Висновки складені на підставі інформації, яка отримана експертним шляхом вивчення матеріалів акредитаційної справи та відповідних первинних документів, що підтверджують правові засади для проведення освітньої діяльності Херсонського державного університету, відомості про матеріально-технічну базу, кадрове, навчально-методичне, інформаційне та інше ресурсне забезпечення.

За результатами перевірки і вивчення матеріалів комісія констатує:

1. Загальна характеристика закладу вищої освіти

Херсонський державний університет – заклад вищої освіти IV рівня акредитації, що діє на підставі «Статуту ХДУ», затвердженого Міністерством освіти і науки України № 430 від 13.04.2016 р.

Навчальний заклад зареєстрований Херсонським міськвиконкомом за № 4643 від 24.12.2002 р., заснований на державній формі власності і підпорядкований Міністерству освіти і науки України. Розташований за адресою: вулиця 40 років Жовтня, 27 (вул. Університетська, 27), м. Херсон (телефони: (0552) 32-67-05, (0552) 32-67-06, (0552) 32-67-54). Юридична адреса: м. Херсон, вул. 40 років Жовтня (Університетська), 27. Адреса Web сайту: <http://www.kspu.edu>, Email: office@ksu.ks.ua

Очолює заклад в.о. ректора університету Тюхтенко Наталія Анатоліївна, кандидат економічних наук, професор, Відмінник освіти України, Заслужений працівник освіти

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

України, Академік Академії економічних наук України, член ревізійної комісії Спільки економістів України.

Надані документи для здійснення освітньої діяльності:

Статут погоджений конференцією трудового колективу від 25 грудня 2015 року (протокол № 3) та затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 430 від 13 квітня 2016 року;

Свідоцтво про державну реєстрацію Херсонського державного університету серія А01 № 417653, видане виконавчим комітетом Херсонської міської ради 24.12.2002;

Відомості з єдиного державного реєстру підприємств та організацій України (ЄДРПОУ) №03.1-07/684 від 23.11.2017;

Довідка № 22-Д-202 від 17.03.2008 про внесення вищого навчального закладу до Державного реєстру вищих навчальних закладів України;

Сертифікат про акредитацію Херсонського державного університету серія РД-IV № 2270507 відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 8 липня 2014 р., протокол № 110 (наказ МОН України від 15.07.2014 № 2642л), термін дії до 1 липня 2019 р.;

Сертифікат про акредитацію спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка серія НД № 2288934 відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 26 квітня 2013 р., протокол № 103 (наказ МОН України від 30.04.2013 № 1480-д), термін дії до 1 липня 2018 р.;

Херсонський державний університет сьогодні – це багатопрофільний науково-педагогічний і культурно-освітній центр Півдня України, навчання в якому здійснюється заочною та заочною формами.

До структури університету входять 11 факультетів, 45 кафедр, серед яких 35 є випусковими для рівня вищої освіти «магістр».

Згідно з ліцензією на надання освітніх послуг (наказ МОН України від 22.05.2017 № 102-л) університет має право на підготовку фахівців за першим (бакалаврським) рівнем з 16 галузей знань 54 спеціальностей/предметних спеціальностей, за другим (магістерським) рівнем – з 15 галузей 42 спеціальностей/предметних спеціальностей.

Університет має позитивну динаміку кількості ліцензованих спеціальностей за освітніми рівнями бакалавр, магістр. За останній рік ліцензовано 1 спеціальність з підготовки бакалаврів та 3 (у тому числі 222 Медицина) з підготовки магістрів.

Відповідно до рішення АК України університет у 2015 році подовжив ліцензію на підготовку іноземних громадян за акредитованими напрямками підготовки та спеціальностями й підготовку іноземних громадян до вступу у вищі навчальні заклади.

Контингент студентів станом на 01.10.18 складав 5929 осіб (4190 – очна (денна) форма навчання, 1737 - заочна форм навчання).

Чисельність науково-педагогічних та педагогічних працівників, які забезпечують підготовку фахівців, на 01.10.2018 складає 505 осіб, з них штатних працівників – 455 осіб. Частка штатних науково-педагогічних та педагогічних працівників з науковим ступенем – 349 осіб (76,7%), з них докторів наук – 56 осіб (12,3%), кандидатів наук – 293 особи (64,4%). Частка штатних науково-педагогічних та педагогічних працівників з вченими та почесними званнями, що прирівнюється до вчених звань, – 253 особи (55,6%), з них професорів – 39 осіб (8,6%), доцентів – 214 осіб (47,1%), а також народний та заслужений художники України, народні артисти України, заслужений артист України, заслужений діяч мистецтв України, понад 30 осіб мають почесні звання «заслужений працівник освіти», «заслужений працівник культури», «заслужений майстер спорту».

З метою реалізації системи ступеневої освіти ХДУ співпрацює з закладами освіти I-II рівнів акредитації в умовах навчально-науково-виробничих комплексів: «Херсонський державний університет – Херсонське вище професійне училище ресторанного господарства», «Херсонський державний університет – Бериславський педагогічний коледж імені В.Ф. Бенюковського», «Херсонський державний університет – Херсонське

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

вище училище фізичної культури», «Херсонський державний університет – Херсонський політехнічний коледж Одеського національного політехнічного університету».

При університеті діє докторантура з 3 наукових спеціальностей (навчається 7 здобувачів), аспірантура – з 16 наукових спеціальностей (відповідно до переліку спеціальностей 2015 року, навчається 94 здобувачі).

Чисельність публікацій викладачів за показниками наукометричної бази даних Scopus (2018 рік) – 175; чисельність цитувань викладачів за показниками наукометричної бази даних Scopus – 342; ранжування за індексом Гірша – 9. Викладачі університету є власником 14 патентів та понад 150 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір.

ХДУ має понад 35 діючих угод про співпрацю з закладами вищої освіти – партнерами. На базі ХДУ існує відділ міжнародних зв'язків, що сприяє налагодженню контактів із різними закордонними освітніми закладами та організаціями.

При Херсонському державному університеті працюють Херсонський Академічний лицей імені О.Мішукова Херсонської міської ради, центр післядипломної освіти, центр довузівської підготовки та роботи з іноземними громадянами.

Університет має сучасну матеріально-технічну базу, яка є державною власністю та налічує: 6 навчальних корпусів; студентське містечко; бібліотеку; 2 актові зали; 4 спортивні зали; навчальні майстерні, художні; хореографічні зали; обладнані спеціалізовані аудиторії та лабораторії; навчально-тренувальний центр з водних видів спорту; агробіостанцію-ботанічний сад; астрономічну обсерваторію; музей наукових колекцій; парк сільськогосподарської техніки та ін. На території ХДУ розміщені сучасний спортивний та тренажерні майданчики, майданчики для ігрових видів спорту та занять легкою атлетикою.

Для вирішення службових питань використовується транспорт університету. Власні газові котельні обігрівають навчальні корпуси та гуртожитки університету.

ХДУ має розвинену інформаційну мережу, на території університету та гуртожитків функціонує система Wi-Fi, яка забезпечує безкоштовний цілодобовий доступ до мережі Internet.

З метою розвитку творчих здібностей студентів та викладачів у складі гуманітарного відділу організовано Український культурний центр, при якому працюють художні колективи. Студентські колективи є учасниками та призерами творчих конкурсів і фестивалів як державного, так і міжнародного рівнів.

Для реалізації потреб студентів, викладачів та співробітників при університеті функціонують психологічна служба та юридична клініка.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України (І/П-4153 від 23.10.01) у 2001 році при ХДУ створено видавництво, що є структурним підрозділом університету, який займається організаційною, творчою та виробничою діяльністю.

В університеті створено Інформаційний центр ЄС, який співпрацює Представництвом ЄС в Україні (м. Київ), Освітній центр Фрідріха Фрьобеля при педагогічному факультеті, Центр польської мови та культури, Центр Болгарської культури імені святих Кирила і Мефодія.

Обов'язковим для всіх студентів та співробітників є проходження щорічного медогляду, профілактичних щеплень, ФГОГК тощо. Додаткові фізіотерапевтичні заходи проводяться профілакторієм ХДУ.

Висновок: усі копії документів в акредитаційній справі відповідають оригіналам і нормативним вимогам до них та забезпечують правові засади діяльності закладу вищої освіти. Представлені до розгляду документи свідчать про можливість акредитації освітньо-професійної програми «Середня освіта (Біологія)» ступеня вищої освіти «магістр» у Херсонському державному університеті.

2. Формування контингенту студентів

Підготовка фахівців за освітньо-професійною програмою «Середня освіти (Біологія)» ступеня вищої освіти «магістр» здійснюється відповідно до ліцензійного обсягу. До 2018 р. ліцензований обсяг складав 40 осіб денної та 40 осіб заочної форми навчання. Відповідно до рішення ліцензійної комісії МОН від 13.06.18 р. № 96/2, зазначений обсяг розподілено між двома спеціальностями: «Середня освіта (Біологія)» та «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)».

Обсяг державного замовлення на підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою «Середня освіти (Біологія)» ступеня вищої освіти «магістр» визначається відповідно до загального обсягу, що встановлюється Міністерством освіти і науки України.

Зарахування абітурієнтів для отримання ступеня вищої освіти «магістр» здійснюється на конкурсній основі при наявності прохідної суми балів.

З метою забезпечення високоякісних показників набору, викладачами випускової кафедри, студентами денної та заочної форм навчання проводиться відповідна робота з формування контингенту студентів. Одним з головних завдань при цьому є реалізація різних напрямів профорієнтаційної роботи, яка забезпечує відбір талановитої молоді серед студентів, що отримали ступінь вищої освіти «бакалавр». Рекламна продукція, яка надає інформацію про освітній процес в університеті, поширюється у ЗВО м. Херсона та Херсонської області, інших областей України, представлена у приймальній комісії ХДУ. Профорієнтаційна інформація розповсюджується у соціальних мережах, на сайтах кафедри, факультету та університету. Важливим компонентом формування контингенту є прийом абітурієнтів за перехресним вступом.

Перевищення ліцензованого прийому на навчання не встановлено. Аналіз показників формування контингенту студентів представлено у таблиці 1.

Таблиця 1.

Показники формування контингенту здобувачів ступеня вищої освіти «магістр»
освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія)

№ з/п	Показник	Роки		
		<u>2016-2017</u> рік курси	<u>2017-2018</u> рік курси	<u>2018-2019</u> рік курси
1	2	3	4	5
1.	Ліцензований обсяг підготовки (осіб)	20	40	24
2.	Прийнято на навчання, всього (осіб)	16	15	16
	• денна форма	10	11	11
	• в т.ч. за держзамовленням:	10	8	9
	• заочна форма	6	4	5
	• в т.ч. за держзамовленням	6	3	4
	• нагороджених медалями, або тих, що отримали диплом з відзнакою	-	-	-
	• таких, які пройшли довгострокову підготовку і профорієнтацію	-	-	-
	• зарахованих на пільгових умовах;	-	-	-
	• з якими укладені договори на підготовку	16	15	16
3.	Подано заяв на одне місце за формами навчання			
	• денна;	1	0,56	2
	• інші форми навчання (заочна)	0,8	1,07	2
4.	Конкурс абітурієнтів на місця держзамовлення			
	• денна форма	1	1,75	2,44
	• Інші форми навчання (заочна)	1,3	5,33	4,5
5.	Кількість випускників ВНЗ I-II рівнів			

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

№	Показник	Роки		
	акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання на			
	• денну форму	-	-	-
	• інші форми (вказати, за якою формою)	-	-	-

Підсумки профорієнтації та результати роботи приймальної комісії розглядаються на засіданнях випускової кафедри та вченої ради факультету.

Висновок. *Експертна комісія зазначає, що реальний стан формування контингенту здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) у Херсонському державному університеті відповідає матеріалам самоаналізу. Набір студентів на навчання відповідає потребам регіону, а організація, планування та формування контингенту студентів здійснюється відповідно до чинного законодавства. Перевищення ліцензійного обсягу підготовки фахівців не виявлено.*

3. Зміст підготовки фахівців

Підготовка здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) забезпечується такими нормативними документами, як освітньо-професійна програма (ОПП) та навчальний план, затвердженими в установленому порядку (протокол засідання Вченої ради ХДУ від 29 травня 2017 р. № 13).

Експертною комісією встановлено, що для проведення освітньої діяльності за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Біологія) наявна відповідна нормативна частина. Зазначена документація погоджена і затверджена у встановленому порядку. Перелік навчальних дисциплін, що містяться в освітньо-професійній програмі, зміст атестації здобувачів відповідають профілю підготовки магістра галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

Навчальний план розроблено у відповідності до вимог освітньо-професійної програми підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр».

У навчальному плані надається інформація про графік освітнього процесу: щотижневий розподіл аудиторної роботи, заліково-екзаменаційної сесії, виробничої та переддипломних практик, державної атестації здобувачів, вказується термін підготовки та захисту дипломної роботи, канікули.

В цілому термін навчання складає 1 рік 4 місяці, загальна кількість кредитів – 90, загальна кількість годин - 2700, з яких від 1/3 до 2/3 навчального часу відводиться на самостійну роботу, це співвідношення змінюється залежно від навчальної дисципліни, виду практичної або дослідної роботи студента.

Навчальний план складається з двох складових частин: нормативної та вибіркової. В межах нормативної частини виділяються дисципліни соціально-гуманітарної підготовки та дисципліни професійної та практичної підготовки, що складають 66 кредитів (1980 годин). Вибіркова частина складається з соціально-гуманітарної підготовки та дисципліни професійної та практичної підготовки, що становить 24 кредити (720 годин).

Для кожної дисципліни визначено кількість годин (кредитів), обсяги аудиторної та самостійної роботи, тижневе навантаження, форми контролю. Визначено термін та форми проведення державної атестації, практичної підготовки.

Практична підготовка є невід'ємною частиною процесу фахової підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія). Організація практики регламентується «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженим постановою Міністерства освіти і науки України і здійснюється відповідно до «Положення про проходження

практики студентами Херсонського державного університету», затвердженого наказом Херсонського державного університету від 02.06.2017 року № 337-Д.

Згідно навчального плану для рівня вищої освіти «магістр» передбачені наступні практики:

переддипломна (3 семестр, 8 тижні, 12 кредитів);

виробнича (педагогічна) (3 семестр, 8 тижнів, 12 кредитів).

Система контролю якості освітнього процесу та критерії оцінок, котрі використовуються у Херсонському державному університеті, чітко визначені. Забезпеченню якості освіти сприяє і наявна в Херсонському державному університеті система внутрішнього моніторингу, предметом аналізу якого виступає освітній процес, інтелектуальний потенціал викладачів і студентів, навчальна база.

Атестація здійснюється на завершальному етапі навчання на 2 курсі у 3 семестрі. Здобувачі отримують ступінь вищої освіти «Магістр» та кваліфікацію «Викладач вищого навчального закладу (Біологія). Вчитель біології».

Висновок: зміст освітньої діяльності щодо підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) реалізується в повній мірі, навчальні плани відповідають змісту освітньо-професійної програми.

4. Організаційне та навчально-методичне забезпечення освітнього процесу

Методичне забезпечення викладання дисциплін включає: ОПП; навчальні плани; навчальні програми з нормативних і вибіркових навчальних дисциплін; програми виробничої та переддипломної практик, наскрізні програми; підручники і навчальні посібники; інструктивно-методичні матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять (у тому числі в електронному вигляді); контрольні завдання до семінарських, практичних і лабораторних занять; контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу; методичні матеріали для студентів з питань організації самостійної роботи студентів, написання дипломних робіт; екзаменаційні матеріали (білети, тести, письмові завдання); (Наказ від 2.07.16 р. № 428-д про введення дію положень на підставі рішення Вченої ради ХДУ (протокол № 10 від 30.06.16 р.); Наказ про введення в дію Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти ХДУ від 06.12.2017 р. № 831-Д).

На основі цих документів викладачами кафедр, що забезпечують підготовку фахівців за освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) розроблені навчально-методичні комплекси дисциплін, які включають навчальну та робочу програми, анотовані курси лекційних занять, плани семінарських, практичних занять та завдання для самостійної підготовки студентів, критерії оцінювання навчальних досягнень, тематику та вимоги до виконання дипломних робіт, матеріали до різних форм та видів контролю. Робочі програми дисциплін розроблені на основі принципів кредитно-трансферної системи, з урахуванням компетентнісного підходу. Забезпеченість навчальних дисциплін робочими та навчальними програмами становить 100%.

Матеріали для самостійної роботи містять методичні рекомендації щодо проведення та підготовки до практичних та семінарських занять, із виконання дослідницьких питань біологічного змісту, що обумовлено засвоєнням та практичною реалізацією окремих тем змістових модулів.

Засоби проведення поточного та підсумкового контролю знань (питання письмових контрольних робіт, тести, проблемні ситуації тощо) для всіх навчальних дисциплін робочого плану систематично поновлюються та доповнюється викладачами кафедри, під керівництвом яких здобувачі виконують дослідницькі роботи. Розроблені тематика та анотації, вимоги до структури та оформлення кваліфікаційних робіт.

На основі «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» розроблена наскрізна та робоча програма практики, яка містить: мету, завдання, основний зміст практики (перелік основних завдань і завдань індивідуальних),

методичні рекомендації, форми і методи контролю, критерії оцінювання, перелік документів, які повинні здати студенти після закінчення практики. Вид практики та її термін визначається навчальним планом.

Навчально-методичні матеріали розміщено за адресою: http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/DepartmentofHumanBiologiyandImmunology.aspx; <http://ksuonline.kspu.edu/?time=1541023200>.

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Біологія)» розміщена за адресою: http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/DepartmentofHumanBiologiyandImmunology/Educational_and_professional_programs.aspx

Розклад навчальних занять розроблено і затверджено в установленому порядку, розміщено на сайті та на стендах університету та відповідає робочим і навчальним планам.

Система контролю якості освітнього процесу побудована згідно з «Положенням про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-трансферній системі організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті» (Наказ Херсонського державного університету від 29.03.2016р. № 218-Д). Комплексна система перевірки знань, умінь та навичок з дисциплін та проходження виробничої (педагогічної) практики має наступні складові: міжсесійний (поточний та проміжний), семестровий контроль знань студентів.

Положення унормовує систему оцінювання при проведенні міжсесійного, семестрового контролю рівня сформованості компетентностей студентів, атестації здобувачів вищої освіти та методику переведення показників академічної успішності за національною системою у систему оцінок за 100-бальною шкалою ЄКТС.

Питання щодо навчально-методичного забезпечення розглядається на засіданнях кафедри біології людини та імунології та кафедри ботаніки, науково-методичній і вченій радах факультету біології, географії і екології.

Наявність методичного забезпечення дисциплін згідно навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія), галузі знань 01 Освіта/Педагогіка складає 100%. Навчально-методичні комплекси дисциплін та якість розроблених матеріалів загалом відповідають існуючим вимогам до цих документів та рівню підготовки фахівців.

Випусковою кафедрою біології людини і імунології здійснюється постійна робота щодо безперервної комп'ютеризації освітнього процесу. Впроваджуються пакети прикладних програм, розроблені спеціалізованими закладами та викладачами кафедр університету.

Висновок: за результатами експертної перевірки встановлено відповідність організаційного та навчально-методичного забезпечення освітнього процесу здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) документам відповідає державним вимогам до акредитації.

5. Кадрове забезпечення підготовки фахівців

Підготовку здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» за ОПП «Середня освіта (Біологія)» забезпечують спеціалісти 6 кафедр:

- кафедра біології людини та імунології;
- кафедра ботаніки;
- кафедра екології та географії;
- кафедра перекладознавства та прикладної лінгвістики;
- кафедра філософії та соціально-гуманітарних наук;
- кафедра педагогіки, психології і освітнього менеджменту імені Є.Петухова.

Група забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) у сфері вищої освіти складається з 3-х осіб: професор, доктор педагогічних наук Сидорович М. М. (гарант освітньої програми), професор, доктор біологічних наук Мойсієнко І. І., доцент, кандидат педагогічних наук Карташова І. І.

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

В цілому процес підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» за ОПП «Середня освіта (Біологія)» рівня вищої освіти «магістр» здійснюють 12 викладачів, всі є працюючими на постійній основі. Якісний склад наступний: докторів наук – 4, кандидатів наук – 8. Серед працюючих на постійній основі: 4 доктори наук – Сидорович М. М., Ходосовцев О. Є., Яцула Т. В., Мойсієнко І. І. (33,3%), 8 кандидатів наук (66,7%), серед них співробітниками випускової кафедри біології людини та імунології є Сидорович М. М., Гайдай М. І., Шкурпат А. В., Лановенко О. Г., Головченко І. В.

Випусковою кафедрою є кафедра біології людини та імунології, на якій працюють 10 викладачів, які працюють на постійній основі (100% від загальної чисельності).

Лекційні та лабораторні курси для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» за ОПП «Середня освіта (Біологія)» викладають виключно доктори та кандидати наук:

- доктор біологічних наук, професор Мойсієнко І.І. – Основи фітоценології; Основи степознавства;
- доктор біологічних наук, професор Ходосовцев О.Є. – Макроеволюція органічного світу;
- доктор педагогічних наук, професор Сидорович М.М. – Науково-дослідницький практикум з біології; Лабораторний практикум з біології;
- доктор педагогічних наук, професор Яцула Т.В. – Педагогіка і психологія вищої школи;
- кандидат філологічних наук, доцент Поліщук І.Є. – Філософія та методологія науки;
- кандидат філологічних наук, доцент Свиридов О.Ф. – Основи наукової комунікації іноземними мовами; Англійська мова (факультатив);
- кандидат педагогічних наук, доцент Карташова І.І. – Методика викладання фахових біологічних дисциплін у вищому навчальному закладі; Теорія і практика формування екологічної культури; Середовищезнавство;
- кандидат медичних наук, доцент Гайдай М.І. – Експериментальна фізіологія організму людини і тварин;
- кандидат біологічних наук, доцент Семенюк С.К. – Етологія; Клінічна паразитологія;
- кандидат біологічних наук, доцент Головченко І.В. – Методика навчання основ здоров'я;
- кандидат сільськогосподарських наук, доцент Лановенко О.Г. – Основи генної інженерії; Генетика людини;
- кандидат біологічних наук, доцент Шкурпат А.В. - Методи культури клітин і тканин; Технологія вирощування біологічних об'єктів *in vitro*.

Кафедра біології людини та імунології повністю укомплектована викладачами, що мають науковий ступінь та вчене звання. Викладачі кафедри постійно підвищують свій професійний, науково-методичний та педагогічний рівень.

Пріоритетом розвитку випускової кафедри біології людини та імунології факультету біології, географії і екології Херсонського державного університету є підготовка і підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу в контексті сучасних вимог. Саме це є основою підготовки конкурентоспроможних фахівців, що зможуть ефективно функціонувати в реальних умовах.

Співробітники кафедри постійно покращують свій професійний рівень за рахунок стажування у інших ЗВО України та інших держав. Зокрема, професор Зав'ялов В.П. у жовтні 2018 р. направлений на стажування (11.10.18 - 11.02.19; Наказ № 619-к від 05.10.18 р.) до біотехнологічної лабораторії університету м. Турку, Фінляндія на тему «Вивчення структури та функції поліадгезинів» в межах міжнародного наукового проекту. У травні 2018 року пройдено стажування в Університеті імені Адама Міцкевича (м. Познань, Польща), за програмою академічних обмінів ERASMUS+, завідувачем

кафедри біології людини та імунології доцентом Гасюк О.М. та доцентом кафедри Бесчасним С.П.

Науково-методична робота випускової кафедри передбачає виконання таких завдань:

- робота з аспірантами (підготовка науково-педагогічних працівників через навчання в аспірантурі);
- організація та участь у міжнародних, всеукраїнських конференціях та семінарах;
- організація та проведення науково-дослідної роботи студентів, в тому числі студентських конференцій у межах факультету;
- підготовка наукових публікацій;
- участь у підготовці та реалізації науково-дослідних проектів, які фінансуються державними цільовими програмами;
- аналіз теоретичних досліджень та практичного досвіду з проблем методики навчання і виховання студентів;
- розробка методичних матеріалів з проблем організації навчально-виховного процесу у школі;
- підвищення педагогічної майстерності викладачів;
- узагальнення та популяризація кращого досвіду навчально-методичної та виховної роботи.

6. Наукова робота кафедри

Наукова та науково-технічна діяльність Херсонського державного університету здійснюється відповідно до законодавчих актів України про освіту та наукову діяльність і спрямована на розв'язання найбільш актуальних завдань, пов'язаних із забезпеченням інтеграції освітнього процесу, науки та виробництва, органічної єдності змісту освіти й програм наукової діяльності, гуманізацію та гуманітаризацію освіти і науки.

Випускова кафедра ефективно проводить науково-дослідницьку роботу. Викладачі кафедри працюють над розробкою ініціативних тем, які виконуються в межах робочого часу викладачів. Такі роботи мають комплексний характер, а спектр тем, в рамках яких проводять дослідження викладачі кафедри, достатньо широкий. Серед них фундаментальні та прикладні роботи.

1. «Вплив деяких вазоактивних речовин на центральні та периферичні лімфоїдні органи білих мишей» (державний реєстраційний номер 0117U001764; керівник к.б.н., доц. О.М.Гасюк).
- 2.«Цитоекологічний моніторинг дії чинників довкілля методом біотестування» (державний реєстраційний номер 0117U004705; керівник д.пед.н., проф. М.М.Сидорович).
- 3.«Дослідження механізмів плейотропного впливу рекомбінантного інтерферону альфа на організм» (державний реєстраційний номер 0117U005021; керівник к.б.н. С.П.Бесчасний).
- 4.«Психофізіологічні властивості людей із сенсорною деривацією» (державний реєстраційний номер 0117U003287; керівник к.б.н., доц. О.Б.Спринь).
- 5.«Спрямованість генетико-демографічних процесів в умовах депопуляції півдня України» (державний реєстраційний номер № 0112U004273; керівник к.с.-х.н., доц. Лановенко О.Г). Тема завершена у 2015 році.
- 6.«Цитоекологічні дослідження в модельних системах» (державний реєстраційний номер № 0111U007782; керівник д.п.н., проф. Сидорович М.М.). Тема завершена у 2014 році.
- 7.«Дія гетероциклічних сполук на систему імунітету та морфологію внутрішніх органів лабораторних мишей» (державний реєстраційний номер № 0111U007783; керівник к.б.н., доц. Гасюк О.М.). Тема завершена у 2014 році.
- 8.«Дослідження впливу сенсоневральної туговухості на імунну та ендокринну

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

систему дітей» (державний реєстраційний номер № 0111U007782; керівник к.б.н., доц. Гасюк О.М.). Тема завершена у 2014 році.

Всі теми зареєстровані в УкрІНТЕІ, який працює в напрямі просування інноваційних розробок на українському та міжнародному технологічному ринку за допомогою наявних механізмів та інструментів. Реєстрація НДР дозволяє довести інформацію щодо виконання різнопланових наукових досліджень у ХДУ до широкого загалу наукового співтовариства, промислових підприємств та потенційних інвесторів.

Робота над темами здійснюється на базі науково-дослідних лабораторій, які створено на кафедрі біології людини та імунології та факультеті біології, географії і екології ХДУ.

З 2000-го року працює лабораторія активних форм навчання біології та екології (керівник лабораторії професор, доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук Сидорович М.М.).

У 2006 році відкрито лабораторію фізіології кровообігу (керівник лабораторії доцент, кандидат біологічних наук Гасюк О.М.).

2013-го року було відкрито міжкафедральну лабораторію молекулярної біології (керівник лабораторії кандидат біологічних наук Бесчасний С.П.).

Результатом науково-дослідницької роботи кафедри біології людини та імунології є публікації співробітників кафедри. Зокрема, професор Зав'ялов В.П., доценти Гасюк О.М., Шкурпат А.В., Головченко І.В., Гайдай М.І., старший викладач Бесчасний С.П. мають вагомий доробок у вигляді публікацій у наукових журналах, які індексуються у міжнародних наукометричних базах, зокрема Scopus (11 статей за 5 останніх років). Професор Зав'ялов В.П. та старший викладач Бесчасний С.П. мають власні індекси цитування у цій базі. Необхідно відзначити, що наукові журнали, де публікуються співробітники кафедри мають високі показники імпаکت-фактора (наприклад, International Immunopharmacology - 5-Year Impact Factor: 3.067; Biochemistry (Moscow) - 5-Year Impact Factor: 1.537; Molecular Immunology Impact Factor: 3.236; Фізіологічний журнал - Impact Factor: 0,06 тощо). Також викладачі кафедри мають публікації у виданнях, що індексуються у Thomson Scientific Master Journal List (список ISI), РИНЦ та Index Copernicus (10 публікацій за останні 5 років).

Загальні науково-метричні показники співробітників кафедри є такими:

№	ППП викладача	Scopus (h-індекс/кількість покликань)	Google Scholar (h-індекс/кількість покликань)
1	Гасюк О.М.	1/4	3/31
2	Зав'ялов В.П.	6/208	27/2277
3	Сидорович М.М.		5/61
4	Бесчасний С.П.	1/4	2/15
5	Гайдай М.І.		1/3
6	Головченко І.В.		1/2
7	Запорожець О.П.		2/13
8	Лановенко О.Г.		2/13
9	Спринь О.Б.		1/2
10	Шкурпат А.В.		2/8

Співробітники кафедри мають достатню кількість публікацій у наукових фахових виданнях України, що мають ISSN. Зокрема, тільки у 2017 році вийшло 13 таких публікацій, а за останні п'ять років - 36.

Також активною є участь викладачів кафедри у міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, де апробують результати власних наукових досліджень. Наприклад, це:

- Міжнародний семінар «Awareness Raising and Education on Biosafety and Biosecurity in Ukraine», Київ, Україна, 2014 р.

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

- Адаптаційні можливості дітей та молоді. X Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 95-річчю утворення кафедри біології і основ здоров'я ПНПУ ім. К.Д. Ушинського. М. Одеса, 2014, 2015, 2016, 2017 рр.
- Всеукраїнська науково-практична конференція «Природнича освіта і наука для сталого розвитку України: проблеми і перспективи», м. Глухів, 2014, 2015, 2016 рр.;
- Всеукраїнська студентська науково-практична конференція «Технології компетентісно-орієнтованого навчання природничо-математичних дисциплін. Херсон, ХДУ. 2015, 2016 рр.
- XIX-й з'їзд Українського фізіологічного товариства з міжнародною участю, присвячений 90-річчю від дня народження академіка П.Г.Костюка м. Львів, 24-26 травня, 2015 р.
- Academic Readings with international participation "System Organization of Psychophysiological and Vegetative functions (medical and biological aspects)", dedicated to the 90-th anniversary of professor, doctor of medical sciences, Gittik Leonid and 45-th anniversary of Lesya Ukrainka EENU human and animal physiology department (Lutsk, 2016);
- III International Scientific and Practical Conference "Modern Scientific Achievements and Their Practical Application, Dubai, UAE; 2015, 2016;
- Міжнародної науково-практичної конференції «Molecular microbiology and biotechnology». Одеса, 21-23 липня, 2016, 2017 рр.;
- The 3rd International Symposium "Awareness Raising and Education on Biosafety and Biosecurity in Ukraine". Київ, 5-7 квітня 2017 р.
- Індивідуальні психофізіологічні особливості людини та професійна діяльність. Всеукраїнська науково-практична конференція. М. Черкаси, 2016, 2017 рр., тощо.

З 2003 кафедра видає власну наукову збірку «Природничий альманах. (Серія біологічні науки)», зареєстровану у ДАК України (наказ № 1413 від 24.10.17 року, ISSN 2524-0838). Природничий альманах індексується в системі Google Scholar (<https://scholar.google.com.ua/citations?user=uqY5vKsAAAAAJ&hl=uk>). Також кафедра співпрацює з Чорноморським Національним університетом імені Петра Могили у виданні збірника «Український журнал медицини, біології та спорту» (Серія: біологічні науки, Серія: медичні науки). ISSN 2415-3060.

Співробітники кафедри беруть участь у роботі редакційних колегій наукових збірок:

- доцент Гасюк О.М. - Природничий альманах (серія Біологічні науки) та Український журнал медицини, біології та спорту (серія Біологічні науки, Медичні науки);
- професор Зав'ялов В.П. - Природничий альманах. Серія Біологічні науки), Біологія та екологія (Серія: Біологічні науки) та Український журнал медицини, біології та спорту (Серія: Біологічні науки, Медичні науки);
- професор Сидорович М.М. - Природничий альманах (Серія: Біологічні науки), Журнал Sword. Серія: Педагогические науки.

Викладачі кафедри отримують свідоцтва про реєстрацію авторських прав на власні навчально-методичні видання. За звітний період отримано три таких свідоцтва. Також професор Сидорович М.М. отримала патент на метод визначення однорідності ростових якостей насіння цибулі за біометричними показниками проростків.

Науковий колектив кафедри підтримує міцні багаторічні зв'язки з багатьма вищими навчальними закладами України, академічними науковими установами, серед яких: Інститут фізіології ім. О.О.Богомольця НАН України; Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАН України; Інститут ботаніки ім. М.Г.Холодного НАН України; Інститут молекулярної біології і генетики НАН України; Інститут психології ім. Г.С.Костюка НАПН України; Інститут проблем виховання НАПН; Тернопільський

державний педагогічний університет, Чорноморським Національним університетом імені Петра Могили, Черкаським національним університетом імені Богдана Хмельницького; кафедра методики викладання природничо-географічних дисциплін Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова; лабораторія загальної біотехнології університету м. Турку (Фінляндія) та ін.

Науково-педагогічні працівники кафедри є членами Українського фізіологічного товариства.

Протягом 2014-2018 рр. На кафедрі було захищено 1 кандидатську дисертацію: Бесчасний С.П. «Механізми адаптації до стресу дітей 7-11 років, викликаного вродженою сенсоневральною туговухістю», 03.00.13 – фізіологія людини і тварин.

Відповідно до Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників Херсонського державного університету та про прийом на стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників інших вузів I – IV рівнів акредитації щорічно не менше 20% науково-педагогічних працівників ХДУ підвищують свою кваліфікацію.

Науково-педагогічні працівники проходили стажування у вищих навчальних закладах, наукових установах та організаціях за межами Херсона та області на підставі договорів про співпрацю:

- ДВНЗ «Херсонський аграрний університет»;
- Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського;
- Херсонський національний технічний університет;
- Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;
- Чорноморський державний університет імені Петра Могили (м. Миколаїв).

Протягом 2014-2018 рр. у ХДУ активно працювало студентське наукове товариство. У 121 науковому об'єднанні студентів (проблемні групи та наукові гуртки), створених при кафедрах, у 2016 році працювало 1525 студентів.

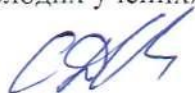
До науково-дослідної діяльності професорсько-викладацького складу кафедри біології людини та імунології також активно залучається студентська молодь. Студенти мають змогу працювати у складі п'яти наукових об'єднань, а саме: науково-дослідна група «ФЛТ»; Цитоекологічні дослідження на модельних системах; науково-дослідна група для досліджень в галузі фізіології ВВД; «Генетичний клуб»; «Гістологія та біотехнологія».

Започаткована і активно працює вперше в Україні нова форма позааудиторної підготовки майбутніх біологів та екологів студентська група STEM-освіти «Цитоеколог» (керівник – проф. Сидорович М.М.). Впродовж виконання довготривалих експериментальних досліджень у студентів не тільки формується спектр загальних і предметних компетенцій. Кожний з них створює оригінальний науковий доробок, що має практичну спрямованість.

Результатом подібної роботи є одноосібні та, у співавторстві із науковим керівником, наукові публікації студентів. Так, за 2017 рік вийшло 23 подібні публікації, три студенти робили доповіді на міжнародних конференціях, а четверо – на Всеукраїнських.

З метою широкої апробації наукових досліджень в університеті видається збірник наукових праць «Науковий вісник молодих учених ХДУ». Щорічно видаються збірники статей обдарованої студентської молоді «Магістерські студії» та «Студентські наукові студії». За ініціативи ради молодих вчених та студентів в 2013-2018 рр. на базі ХДУ проведено 13 усеукраїнських конференцій молодих учених і студентів, дві з яких стали традиційними, а саме: Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Наукова молодь: інноваційні підходи в освіті і науці» та Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Науково-дослідна робота молодих учених: стан, проблеми, перспективи». У 2014-2016 рр. радою впорядковано й видано два випуски електронного збірника наукових праць «Науковий вісник молодих учених».

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

Найкращі наукові роботи направляються на конкурси студентських наукових робіт в галузі біології, педагогічних наук та екології. За звітній період призерами ставали троє студентів кафедри. Студенти приймають участь у всеукраїнських олімпіадах, де займають призові місця. За звітній період призерами ставали двоє студентів.

Професори та доценти кафедри є керівниками аспірантури, керують магістерськими роботами.

Висновок: експертна комісія засвідчує відповідність науково-педагогічної підготовки викладачів (вища освіта, наукова спеціальність, науковий ступінь, вчене звання) переліку дисциплін, що вони викладають. Комісія також вважає, що кадрове забезпечення підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) в Херсонському державному університеті показала відповідність кадрового забезпечення державним вимогам до акредитації та нормативам Ліцензійних вимог; науково-дослідна робота професорсько-викладацького складу кафедри біології людини та імунології забезпечує підготовку здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) відповідно до акредитаційних, освітніх і наукових вимог.

7. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу

Херсонський державний університет має сучасну матеріально-технічну базу: 6 учбових корпусів; студентське містечко, що об'єднує 3 гуртожитки на 1547 місць; бібліотеку з 5 читальними залами та 3 абонементами навчальної літератури, фонд якої налічує близько 500 тис. примірників; 2 актові зали; 3 спортивні зали; навчальні майстерні; санаторій-профілакторій; навчально-тренувальний центр з водних видів спорту; агробіостанцію-ботанічний сад; астрономічну обсерваторію; виставкову залу; музей історії університету; юридичну клініку; парк сільськогосподарської техніки; спортивно-оздоровчий табір «Буревісник» на березі Чорного моря.

В університеті діє редакційно-видавничий відділ, що задовольняє потреби викладачів і студентів у друкованих навчально-методичних матеріалах.

З 2009-2010 н.р. й дотепер Херсонський державний університет надає всім своїм студентам та співробітникам можливість роботи в локальній мережі комп'ютерних кабінетів з особистих ноутбуків, що підключаються до мережі з використанням бездротової технології Wi-Fi, чим забезпечує доступ до серверів дистанційного навчання ХДУ, доступ до глобальної мережі Інтернет, роботу з особистою папкою на файлому сервері комп'ютерних кабінетів, роботу з корпоративною електронною поштою комп'ютерних кабінетів.

В Херсонському державному університеті створена вагома за матеріально-технічною базою бібліотека, яка є освітнім, науковим, інформаційним та культурно-просвітницьким структурним підрозділом університету і забезпечує творами друку та іншими інформаційними матеріалами освітній процес вищого навчального закладу, наукові дослідження вчених університету.

Матеріально-технічна база університету включає будівлі, споруди, комунікації, обладнання, транспортні засоби, інвентар та інше майно, яке є державною власністю. Херсонський державний університет здійснює права користування і розпорядження відведеними йому земельними ділянками та переданим на баланс майном згідно з чинним законодавством країни (Наказ про закріплення державного майна за Херсонським державним університетом № 621 від 03.06.16 р.; Державний акт на право постійного користування землею № 412 від 22.12.1998р.; Свідоцтво про право власності № 24431₆32 від 18.07.14 р.; Свідоцтво про право власності САВ № 566731 від 14.03.08 р.; Свідоцтво про право власності САС № 266098 від 02.12.09 р.; Свідоцтво про право власності САС № 277276 від 26.03.09 р.; Свідоцтво про право власності САС № 312590 від 25.06.09 р.; Свідоцтво про право власності № 266888 від 16.06.10 р.).

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

Ректорат та адміністрація ЗВО, декани та завідувачі кафедрами приділяють постійну увагу надійному збереженню державного майна. Всі матеріальні цінності знаходяться на відповідальному збереженні матеріально-відповідальних осіб, які є на кожному факультеті університету.

Заняття здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) проходять в навчально-лабораторному корпусі №1, який збудований у 1978 році. Загальна площа – 13324,7 м². До складу головного навчально-лабораторного корпусу входять: навчально-лабораторний корпус – восьмиповерхова споруда, в якій розміщені 8 факультетів, аудиторний корпус де розміщено адміністративні, господарські служби та факультет фізичного виховання й спорту з прибудованими спортивними залами, роздягальнями та іншими приміщеннями господарського призначення; актові зали, факультет культури і мистецтв, приміщення бібліотеки з читальними залами, актові зали. Навчальні корпуси та гуртожитку обладнані пандусами.

Для проведення освітнього процесу факультет біології, географії і екології відповідає нормативам щодо площі навчальних аудиторій, приміщень для професорсько-викладацького складу, науково-дослідних лабораторій, навчально-допоміжного персоналу. Навчальні приміщення, що використовуються в процесі підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія), відповідають Державним будівельним нормам України ДБН В.2.2.-3:2018 «Заклади освіти. Будинки і споруди», затверджених наказом Державного комітету України у справах містобудування і архітектури від 01 вересня 2018 року, санітарно-гігієнічним нормам, вимогам правил пожежної безпеки, вимогам нормативних актів з охорони праці.

Кафедра біології людини та імунології розташована у головному корпусі ХДУ за адресою: м.Херсон, вул. Університетська, 27.

Приміщення кафедри складають 7 лабораторій та спеціалізованих кабінетів загальною площею 273,6 м², а також 4 допоміжні кабінети (113,1 м²), де розташовані викладацькі, лаборантська та кабінет завідувача. До спеціалізованих лабораторій відносяться: навчально-наукова лабораторія молекулярної екології; навчальна лабораторія фізіології людини і тварин; навчальна лабораторія анатомії людини і тварин; навчальна лабораторія вікової фізіології; навчальна лабораторія гістології та цитології; навчально-наукова лабораторія імунології; навчально-наукова лабораторія молекулярної біології.

Усі приміщення устатковані необхідним науковим та навчальним обладнанням, навчальними та лабораторними меблями. В аудиторіях є мультимедійне обладнання (30% аудиторій).

Висновки: рівень матеріально-технічного та іншого ресурсного забезпечення освітнього процесу, відповідає державним вимогам до акредитації здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія).

8. Інформаційне забезпечення освітнього процесу

Головне інформаційне забезпечення підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) здійснюється науковою бібліотекою як провідною інформаційною структурою університету.

Загальна площа бібліотеки 1555,5 м². На сьогодні бібліотечний фонд становить 505077 примірників.

Забезпеченість освітнього процесу фаховою літературою відповідає ліцензійним вимогам.

Сформовано електронний каталог «eLibrary», що відображає фонд бібліотеки. На сьогодні його обсяг становить 121658 назв документів.

Наукова бібліотека університету має доступ до наукометричної бази Web of Science (<http://login.webofknowledge.com/>).

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

Отримано тестовий доступ до інформаційних ресурсів компанії EBSCO, що є одним з найбільших у світі постачальників журналів в електронному і друкованому форматі. Є можливість доступу до eBook Academic Collection Trial.

Надається відкритий доступ до електронного архіву-репозитарію ХДУ eKhSUIR:<http://ekhsuir.kspu.edu/>. Основне призначення інституційного електронного репозитарію ХДУ (eKhSUIR) – накопичення, систематизація та зберігання в електронному вигляді інтелектуальних продуктів університетської спільноти, надання відкритого доступу до них, поширення цих матеріалів у середовищі світового науково-освітнього товариства. Репозитарій ХДУ зареєстровано в міжнародних реєстрах відкритого доступу OPEN DOAR та ROAR.

Для здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) наявні: 3086 примірників, з них державною мовою видання – 2753, загальний відсоток державною мовою видання – 90 %.

На факультеті біології, географії і екології випускаються 3 фахові наукові журнали: «Чорноморський ботанічний журнал», «Природничий альманах» та «Вісник ХДУ. Серія: Географічні науки».

Постійно відбувається вдосконалення технічної бази для інформаційного забезпечення діяльності бібліотеки ХДУ, зокрема шляхом придбання комп'ютерної техніки, допоміжних технічних засобів, а також програм тощо.

Студенти забезпечені фаховими періодичними виданнями у відповідності до ліцензійних вимог. Читальні зали університету повною мірою забезпечені фаховими періодичними виданнями («Біологія і хімія в рідній школі», «Вища освіта України», «Вища школа», «Вісник Національної академії наук України», «Вісник. Тестування і моніторинг в освіті», «Мікробіологічний журнал», «Освіта України», «Педагогіка і психологія. Вісник Академії педагогічних наук України», «Український ботанічний журнал», «Фізіологічний журнал (укр.)»).

При ХДУ створено редакційно-видавничий відділ Херсонського державного університету. Видавнича діяльність здійснюється відповідно до потреб організації навчально-виховного процесу у ЗВО. Першочерговими завданнями є підготовка та друк навчально-методичного забезпечення, а також збірок наукових конференцій, тощо.

Будівлі ХДУ пов'язані у єдину інформаційну мережу, яка об'єднує комп'ютери різної конфігурації та призначення. Для підтримки ІКТ-інфраструктури створено відповідні відділи. Університет планомірно купує ліцензійне програмне забезпечення та розробляє власне програмне забезпечення.

20 внутрішніх проектів, використовує університет. Зокрема, це: Сайт дистанційного навчання «Херсонський віртуальний університет»; Система дистанційного навчання «KSU Online»; Web-сервіс для побудови зворотного зв'язку «KSU Feedback»; Науково-дослідна робота молодих учених: стан, проблеми, перспективи та інші.

Кількість комп'ютерів, що використовується у освітньому процесі, як для проведення навчальних занять, так і для роботи під час виробничих практик на базі ХДУ, під час виконання дипломних робіт студентів всіх рівнів вищої освіти та освітньо-кваліфікаційних рівнів майже 1000. Більше 215 ноутбуків зареєстровані викладачами та студентами - користувачами системи Wi-Fi. Зазначена система дозволяє безкоштовно використовувати програмне та інформаційне забезпечення університетської мережі.

В цілому Херсонський державний університет виконує нормативні вимоги щодо інформаційного забезпечення освітнього процесу.

Висновок: експертна комісія вважає, що фактичні показники інформаційного забезпечення університету щодо підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) відповідає акредитаційним вимогам.

9. Якісні характеристики підготовки фахівців

Кафедри університету організують освітній процес з підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) з урахуванням затверджених у Херсонському державному університеті положень про атестацію здобувачів вищої освіти, організацією самостійної роботи студентів та систему контролю знань, організацію наукових досліджень студентів, концепцій та планів виховної роботи, планування видання навчально-методичних розробок, індивідуальних планів роботи викладачів.

Для визначення рівня якості підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) у Херсонському державному університеті експертами проаналізовано наступні дані: результати заліково-екзаменаційної сесії, результати виконання комплексних контрольних робіт для визначення залишкових знань студентів, звіти про виробничу практику, матеріали атестації здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль навчальних дисциплін організовано відповідно до навчального плану здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія). Матеріали до ККР підготовлені належним чином та відповідають освітньо-професійній програмі.

Результати останньої переакредитаційної сесії засвідчили належний рівень абсолютної успішності та якості знань студентів як денної так і заочної форм навчання. Середній показник якості знань склав 74.42% на денній формі навчання та 91,7% на заочній формі навчання, що відповідає акредитаційним вимогам.

У процесі експертизи була проведена перевірка якості проходження практик магістрів. Наскрізна та робочі програми практик містять завдання, які повною мірою відображають основні напрямки розвитку системи фахової підготовки магістрів у даному регіоні.

У процесі експертизи проведена перевірка якості проходження практик магістрів. Наскрізна та робочі програми практик містять завдання, які повною мірою відображають основні напрямки розвитку системи фахової підготовки магістрів у даному регіоні. Під час усіх видів практик студентами оформляється необхідна документація, яка повною мірою відображає головні положення програм практик; студенти переважно добре підготовлені до професійної діяльності, мають ґрунтовні знання та практичні вміння; оформлення звітної документації відповідає нормативним вимогам щодо подібного типу робіт. За результатами виробничої (педагогічної) практики сформований звіт, згідно якого успішність складає 100%, якість – 81,8%.

Визначення залишкових знань (ККР) здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) показало 100% абсолютну успішність з дисциплін соціально-гуманітарної підготовки; показник якості 72,8%, середній бал 4,0. Відхилення від самоаналізу склало 0% за показником якості, 0% за абсолютною успішністю та 0,1 за середнім балом. Для дисциплін з циклу спеціальної (фахової) підготовки показник абсолютної успішності становить 100%, показник якості знань 72,8%, середній бал 4,0. Відхилення від самоаналізу склало +3,1% за показником якості, 0% за абсолютною успішністю та 0,1 за середнім балом.

Під час усіх видів практик студентами оформляється необхідна документація, яка повною мірою відображає головні положення програми практики; студенти добре підготовлені до професійної діяльності, мають ґрунтовні сучасні знання та практичні вміння; оформлення звітної документації відповідає нормативним вимогам щодо подібного типу робіт.

Експертами проведена вибіркова перевірка 30% звітів з виробничої практики магістрів освітньо-професійної програми 014 Середня освіта (Біологія). Рівень звітів відповідає виставленим оцінкам.

Експертна комісія провела вибірковий аналіз виконання студентами кваліфікаційних робіт і встановила достатній високий рівень їхньої теоретичної та практичної підготовки. Практично всі роботи мають сучасний рівень, достатнє експериментальне обґрунтування, з статистичною обробкою результатів та фаховим аналізом. Кваліфікаційні роботи виконуються згідно наукових тем кафедри (див. п.6).. Оформлення робіт відповідає встановленим вимогам, є грамотним та охайним. Високий рівень виконання випускових робіт підтверджується науковими публікаціями, що є обов'язковими для студентів освітнього ступеню «магістр».

Висновки: за результатами проведеної перевірки проходження виробничої (педагогічної) практики та підготовки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти, комісія дійшла таких висновку: зміст і проведення практики повною мірою відповідають вимогам, є актуальним, кваліфікаційні роботи виконуються у відповідності до встановлених вимог. Експертна комісія встановила, що якість виконання ККР, результатів сесії та атестації відповідають встановленим вимогам.

10. Загальні висновки та пропозиції

На підставі аналізу поданих документів і проведеної акредитаційної експертизи безпосередньо на факультеті біології, географії і екології Херсонського державного університету щодо акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія) зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) експертна комісія дійшла висновку, що організація освітнього процесу, науково-методичне та інформаційне забезпечення, якість науково-педагогічних кадрів, рівень матеріально-технічної бази відповідають встановленим вимогам і критеріям акредитації освітньо-професійної програми «Середня освіта (Біологія)».

З метою вдосконалення підготовки здобувачів другого (магістерського) ступеня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Біологія)» експертна комісія вважає за необхідне висловити такі пропозиції та рекомендації:

1. Змінити назву випускової кафедри відповідно до галузі знань 01 Освіта/Педагогіка на таку «Кафедра біології та методики її навчання».
2. Затвердити колективну тему наукової роботи факультету біології, географії і екології в такому формулюванні «Науковий і педагогічний супровід реалізації концепції сталого розвитку».
3. Підвищити наукову активність викладачів, які беруть участь у підготовці здобувачів другого (магістерського) ступеня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Біологія)», щодо публікації матеріалів власних досліджень у виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, зокрема Index Copernicus, Scopus, Web of Science тощо.
4. Активізувати участь викладачів і студентів у державних конкурсах наукових і педагогічних проєктів.
5. Проводити роботу з підвищення науково-методичного рівня викладачів та шляхом проходження стажування на базі провідних університетів і науково-дослідних інститутів НАН та НАПН України та зарубіжжя, розширити наукову співпрацю викладачів та студентів із зарубіжними науковими установами.

Висловлені пропозиції та рекомендації не впливають на загальне позитивне рішення про акредитацію, але дозволять поліпшити якість підготовки фахівців.

ВИСНОВКИ ЕКСПЕРТНОЇ КОМІСІЇ

На підставі поданих на акредитацію матеріалів Херсонського державного університету і перевірки результатів діяльності безпосередньо у навчальному закладі експертна комісія дійшла висновку, що підготовка фахівців за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Біологія)» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти відповідає нормативним вимогам і пропонує Акредитаційній комісії Міністерства освіти і науки України акредитувати підготовку магістрів за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Біологія)» зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) у Херсонському державному університеті.

“07” грудня 2018 р.

Голова експертної комісії:

завідувач кафедри теорії і методики викладання природничих дисциплін Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук, професор

Рудишин С.Д.

Член експертної комісії:

професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, доктор педагогічних наук, професор

Степанюк А.В.

«Ознайомлений»

В. о. ректора Херсонського державного університету, професор, доктор економічних наук

Тюхтенко Н.А.

Таблиця 1 Порівняльна таблиця
відповідності стану забезпечення Херсонського державного університету
Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти
за ОПП «Середня освіта (Біологія)»

другий (магістерський) рівень

№ з/п	Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)*	Фактичне значення показника*	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4	5
КАДРОВІ ВИМОГИ				
щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти				
Започаткування провадження освітньої діяльності				
1.	Наявність у закладі освіти підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти	+	+	
2.	Наявність у складі підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти, тимчасової робочої групи (проектної групи) з науково-педагогічних працівників, на яку покладено відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти за певною спеціальністю	три особи, що мають науковий ступінь та/або вчене звання	1 доктор педагогічних наук, професор; 1 доктор біологічних наук, професор; 1 кандидат педагогічних наук, доцент	
3.	Наявність у керівника проектної групи (гаранта освітньої програми):			
	1) наукового ступеня та/або вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	+	доктор педагогічних наук, професор	
	2) наукового ступеня та вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю			
	3) стажу науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням стажу педагогічної роботи)	+	36 років	
Провадження освітньої діяльності				
4.	Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними (науковими) працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
	1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію)	50	100	+50

	2) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора	25	31,9	+6,9
	3) які мають науковий ступінь доктора наук та вчене звання			
5.	Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, науково-педагогічними (науковими) працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
	1) дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом			
	2) практичної роботи за фахом	15	84,5	+69,5
6.	Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами (проектами), дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними (науковими) працівниками, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше чотирьох умов, зазначених у пункті 5 приміток	підпункти 1 - 18 показників професійної та наукової активності	14 показ. – 2 викладач; 8 показ. – 1 викладач; 7 показ. – 3 викладачі; 6 показ. – 2 викладачі; 5 показ. – 3 викладачі; 4 показ. – 1 викладач	
7.	Наявність випускової кафедри із спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:			
	1) з науковим ступенем доктора наук та вченим званням			
	2) з науковим ступенем та вченим званням			
	3) з науковим ступенем або вченим званням	+	кандидат біологічних наук, доцент	
8.	Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+		
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ				
щодо матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти				
Започаткування провадження освітньої діяльності				
1.	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	4,4	+ 2

2.	Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	30	
3.	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	
	2) пунктів харчування	+	+	
	3) актового чи концертного залу	+	+	
	4) спортивного залу	+	+	
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	
	6) медичного пункту	+	+	
4.	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	70	
Проведення освітньої діяльності				
5.	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+		
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо навчально-методичного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти				
1.	Наявність опису освітньої програми	+	+	
2.	Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	
Проведення освітньої діяльності				
3.	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
4.	Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
5.	Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	
6.	Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	
7.	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти				
1.	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'яти найменувань	11	+6

2.	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	
Проведення освітньої діяльності				
3.	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)	+	+	
4.	Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	60	

“07” грудня 2018 р.

Голова експертної комісії:

завідувач кафедри теорії і методики викладання природничих дисциплін Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук, професор

Член експертної комісії:

професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, доктор педагогічних наук, професор

«Ознайомлений»

В. о. ректора Херсонського державного університету, професор, доктор економічних наук

Рудишин С.Д.

Степанюк А.В.

Тюхтенко Н.А.

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

Таблиця 2 Порівняльна таблиця
відповідності стану забезпечення Херсонського державного університету
Акредитаційним вимогам провадження освітньої діяльності
у сфері вищої освіти
за ОПП «Середня освіта (Біологія)»

Якісні характеристики підготовки фахівців				
1	Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1	Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	0
1.2	Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	0
1.3.	Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	0
2	Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1	Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
	2.1.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
	2.1.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	72,8	+22,8
2.2	Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
	2.2.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	не передбачено навчальним планом	
	2.2.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50		
2.3	Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки:			
	2.3.1. Успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+10
	2.3.2. Якісно виконані контрольні завдання (оцінки «5» і «4»), %	50	72,7	+22,7
3	Організація наукової роботи			
3.1	Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	+

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

3.2	Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	+
-----	---	---	---	---

“07” грудня 2018 р.

Голова експертної комісії:

завідувач кафедри теорії і методики викладання природничих дисциплін Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук, професор

Рудишин С.Д.

Член експертної комісії:

професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, доктор педагогічних наук, професор

Степанюк А.В.

«Ознайомлений»

В. о. ректора Херсонського державного університету, професор, доктор економічних наук

Тюхтенко Н.А.

Голова експертної комісії

С.Д. Рудишин

Результати перевірки ККР, отримані при проведенні акредитаційної експертизи здобувачів і ОПШ Середня освіта (Біологія) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти факультету біології, географії і екології Херсонського державного університету

№ з/п	Дисципліна	Курс	Група	Кількість студентів	Виконували ККР		Одержали оцінки										Самоаналіз				Експертна перевірка			
					К-ть	%	5		4		3		2		Успішність	Якість знань	Середній бал	Успішність	Якість знань	Середній бал	Успішність	Якість знань	Середній бал	
							К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21				
Дисципліни соціально-гумантарної підготовки																								
1	Основи наукової комунікації іноземною мовою	2	212	12*	11	100	3	27,2	5	45,6	3	27,2	0	0	100	72,8	4,1	100	72,8	4,0				
Дисципліни професійної та практичної підготовки																								
1	Макроеволюція органічного світу	2	212	12*	11	100	3	27,2	5	45,6	3	27,2	0	0	100	72,8	3,9	100	72,8	4,0				
2	Методика навчання основ здоров'я	2	212	12*	11	100	3	27,2	6	54,5	2	18,3	0	0	100	63,6	4,0	100	81,7	4,1				
3	Методи культури клітин і тканин	2	212	12*	11	100	3	27,2	4	36,4	4	36,4	0	0	100	72,8	3,9	100	63,6	3,9				
Усього				36	33	100	9	27,3	15	45,4	9	27,3	0	0	100	69,7	3,9	100	72,7	4,0				

Голова експертної комісії

завідувач кафедри теорії і методики викладання природничих дисциплін Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук, професор

Член експертної комісії:

професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, доктор педагогічних наук, професор

З експертними висновками ознайомлений:

В.о ректора Херсонського державного університету

(підпис)

С.Д. Рудинин

А.В. Степанюк

(підпис)

професор Н. А. Тюхтенко

(підпис)

Голова експертної комісії

С.Д. Рудинин

ПОГОДЖЕНО

Голова експертної комісії

 професор С.Д. Рудишин

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. ректора Херсонського державного університету
професор Н.А. Гюхтенко

Графік

Проведення комплексних контрольних робіт згідно рішенням експертної комісії здобувачами зі спеціальності 014 Середня освіта (Біологія) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти факультету біології, географії і екології Херсонського державного університету

№ п/п	Спеціальність	Дисципліна	Група	Дата	Час	Ауд.	Викладач	Експерт
1	014 Середня освіта (Біологія)	Методи культури клітин і тканин	212м	05.12.2018	08:30	702	Доцент Шкуропат А.В.	Професор Рудишин С.Д.
2		Методика навчання основ здоров'я	212м	05.12.2018	10:10	702	Доцент Головченко І.В.	Професор Степанюк А.В.
3		Макроеволюція органічного світу	212м	05.12.2018	11:50	702	Доцент Загороднюк Н.В.	Професор Рудишин С.Д.
4		Основи наукової комунікації іноземними мовами	212м	06.12.2018	8:30	711	Доцент Бесчасний С.П.	Професор Степанюк А.В.

Член експертної комісії:

професор кафедри загальної біології та методики навчання природничих дисциплін Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, доктор педагогічних наук, професор

А.В. Степанюк

Декан факультету біології, географії і екології, доктор географічних наук, доцент

І.О. Пилипенко

Результати виробничої практики студентів, що навчаються за освітньо-професійної програми «Середня освіта (Біологія)» за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія) ступеня вищої освіти «магістр» денної форми навчання факультету біології, географії і екології Херсонського державного університету

№ з/п	Дисципліна	Курс	Група	Кількість студентів	Проходили практику		Одержали оцінки						Самоаналіз				
					К-ть	%	5		4		3		2		Успішність	Якість знань	Середній бал
							К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
1	Виробнича	2	212	12*	11	100	5	45,4	4	36,4	2	18,2	0	0	100	81,8	4,6
Усього				12*	11	100	5	45,4	4	36,4	2	18,2	0	0	100	81,8	4,6

* Студентка Воробйова Ю. академічна відпустка з 20.12.17 по 19.12.2018 р. наказ № 567-С від 12.12.2017.

Голова експертної комісії

завідувач кафедри теорії і методики викладання природничих дисциплін Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, доктор педагогічних наук, професор

С.Д. Рудинин

В.о ректора Херсонського державного університету

професор Н. А. Тюхтенко

Голова експертної комісії

С.Д. Рудинин